

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTEREN

13. september 2013

Besvarelse af spørgsmål 410 alm. del stillet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 16. august 2013 efter ønske fra Frank Aaen (EL).

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Ministeren bedes redegøre for de danske regler for private selskabers deltagelse på traditionelt offentlige velfærdsområder, og om det efter de danske regler er muligt for f.eks. kapitalfonde og andre investorer at tjene penge på:

- 1) at drive plejehjem
- 2) at drive skoler og ungdomsuddannelser
- 3) at levere hjemmehjælp og sygepleje
- 4) at drive børnehaver og vuggestuer

Og i så fald hvor store profitter private selskaber gennem de seneste år har tjent hjem på disse velfærdsområder.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr 10 09 24 85
evm@evm.dk
www.evm.dk

Svar:

For så vidt angår de generelle rammer for private selskabers deltagelse i på traditionelt offentlige velfærdsområder gælder der følgende:

Når den offentlige sektor skal have løst en udbudsegnet opgave, er det op til den enkelte myndighed at træffe beslutning om, hvorvidt opgaven skal løses af det offentlige selv eller af en privat leverandør.

Hvis en offentlig myndighed vælger at sende en opgave i udbud, skal procedurereglerne i EU's udbudsdirektiv (implementeret ved bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter) og den danske tilbudslov følges afhængig af hvilken type og hvilken størrelse opgave, der er tale om. Herudover er alle forvaltningsmyndigheder underlagt grundlæggende forvaltningsretlige principper, der skal iagttages, også når en opgave sendes i udbud. Det indebærer blandt andet et krav om forsvarlig økonomisk forvaltning.

Når en offentlig myndighed vælger at sende en opgave i udbud, skal opgaven tildeles den leverandør, der har afgivet et konditionsmæssigt tilbud, der enten er det billigste eller det økonomiske mest fordelagtige. I den forbindelse har det ikke betydning, om en eventuel private leverandør fx er ejet af en kapitalfond.

Når en opgave er udbudsegnet, kan det i mange tilfælde være en god idé at skabe konkurrence om opgaven. Det kan være med til at sikre, at opga-

verne løses effektivt og dermed, at samfundet får mest muligt ud af de offentlige ressourcer. Samtidig kan et godt samarbejde mellem det offentlige og det private føre til, at der udvikles innovative og kvalitetsmæssigt bedre løsninger. Det gavner borgerne og kan være med til at skabe nye eksportmuligheder for dansk erhvervsliv, og dermed bidrage til at skabe vækst. Der er ikke noget til hinder for, at private virksomheder kan løse en opgave bedst til prisen og samtidig opnå en god forrentning i form af et overskud.

Udover at deltage i konkurrencen om de offentlige opgaver, kan private virksomheder på en række områder etablere private tilbud, som den enkelte borger kan anvende efter forgoftbefindende.

For så vidt angår drift af plejehjem har jeg indhentet bidrag fra Social-, Børne- og Integrationsministeriet, der oplyser følgende:

”Private virksomheder kan drive plejehjem, hvis kommunalbestyrelsen vælger at udbyde driften af et plejehjem i en afgrænset periode til private virksomheder. I så fald fastsættes den betaling, som den private virksomhed modtager fra kommunen ved kontraktindgåelsen. Herudover kan private virksomheder og selvejende institutioner nedsætte sig som friplejeboligleverandør efter certificering. Kommunalbestyrelsen afregner friplejeboligleverandørens levering af ydelser efter serviceloven efter takster fastsat i medfør af lov om friplejeboliger.”

For så vidt angår drift af skoler og ungdomsuddannelser har jeg indhentet bidrag fra Undervisningsministeriet, der oplyser følgende:

”Driften af folkeskolen er en kommunal opgave, jf. folkeskolelovens § 2 og § 20. Folkeskoleloven indeholder ikke hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan udlicitere driften af folkeskolen.

Den øvrige lovgivning på Undervisningsministeriets område giver endvidere ikke adgang til, at private selskaber driver skoler og ungdomsuddannelser, som modtager statstilskud, idet det efter lovgivningen er et krav, at uddannelserne udbydes af selvejende institutioner, bortset fra særlige områder, hvor der kan være private udbydere.

Særligt for så vidt angår friskoler og private grundskoler fastsætter § 36 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (friskoleloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 166 af 25. februar 2013 bl.a. at en fri grundskole har ret til at oprette en privatinstitution til pasning af børn fra 2 år og 6 måneder og opefter i overensstemmelse med reglerne i dagtilbudsloven. Imidlertid må frie grundskoler, der modtager statstilskud, ikke drives med profit for øje eller i øvrigt på erhvervsmæssig basis. Det må derfor lægges til grund, at et evt. overskud i en sådan privatinstitution alene kan komme friskolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, jf. lovens § 5, stk. 2.

Friskoleloven giver ikke i øvrigt adgang for kapitalfonde og private selskaber til at drive skoler, der modtager statstilskud, idet skolerne skal være (almennyttige) selvejende institutioner.

For så vidt angår udbud af erhvervsrettet uddannelse kan andre aktører (dvs. andre uddannelsesinstitutioner, private udbydere og virksomheder) end de selvejende uddannelsesinstitutioner godkendes til at udbyde bestemte uddannelser i overensstemmelse med reglerne for uddannelserne, såfremt de lever op til en række specificerede krav i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

For så vidt angår lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., og lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er der mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan indgå overenskomst/aftaler med private om at varetage visse opgaver på de respektive områder. Disse aftaler og overenskomster indgås lokalt, og Undervisningsministeriet har derfor ikke noget kendskab til indholdet af dem. Da kommuner er underlagt stram økonomisk styring, er der ikke grund til at antage, at de vil indgå aftaler/overenskomster, som er økonomisk ufordelagtige for dem.”

For så vidt angår hjemmehjælp og sygepleje, har jeg indhentet bidrag fra Social-, Børne- og Integrationsministeriet, der oplyser følgende:

”Modtagere af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 har frit valg af leverandør. Kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for at modtagere kan vælge mellem 2 eller flere leverandører. Kommunalbestyrelsen kan vælge, om pligten opfyldes ved at indgå kontrakt med 2 eller flere leverandører, der kan varetage hjælpen efter § 83 eller/og ved at tilbyde modtageren af hjælpen et fritvalgsbevis, der giver modtageren adgang til selv at indgå en aftale med en CVR-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Når en leverandør fastsætter sin pris og giver kommunalbestyrelsen et tilbud om udførelsen af personlig og praktisk hjælp, gør den det ud fra de krav herunder kvalitetskrav, som den får fra kommunen. Anvender kommunalbestyrelsen en godkendelsesmodel, hvormed der ikke er priskonkurrence, fastsættes markedsprisen på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende hjemmehjælpsydelse. Den private leverandør er forpligtet til at levere ydelserne i overensstemmelse med kommunens kvalitetskrav. Såfremt den private leverandør har overskud på driften kan dette udtages.”

For så vidt angår drift af børnehaver og vuggestuer har jeg indhentet bidrag fra Social-, Børne- og Integrationsministeriet, der oplyser følgende:

”Private selskaber kan drive daginstitutioner som enten udliciterede dag-

institutioner eller privatinstitutioner. Udliciterede daginstitutioner drives efter aftale med den enkelte kommune, mens privatinstitutioner etableres og drives efter godkendelse fra den enkelte kommune. Private leverandører, som driver udliciterede daginstitutioner eller driver privatinstitutioner kan anvende det kommunale driftstilskud til andet end drift af daginstitutionen, og kan således også vælge at trække et eventuelt overskud ud af driften.

For private leverandører på både ældreområdet og dagtilbudsområdet gælder, at de skal leve op til centrale og eventuelle lokale krav til de tilbud, de driver.”

For så vidt angår hvor store profitter private virksomheder har optjent i forbindelse med, at de har løst opgaver på de nævnte velfærdsområder for offentlige myndigheder, er jeger ikke bekendt med samlede opgørelser herover. Social-, Børne- og Integrationsministeriet oplyser desuden, at de ikke indsamler opgørelser over, i hvilket omfang de enkelte plejehjem, leverandører og daginstitutioner er etableret som virksomheder eller selskaber og ikke har oplysninger om de enkelte plejehjem, leverandører og institutioners regnskaber.